

СХВАЛЕНО

Педагогічною радою Державного закладу професійної (професійно-технічної) освіти зі специфічними умовами навчання «Рівненська академія патрульної поліції»
(Протокол № 12 від 28.05.2026)

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказом Державного закладу професійної (професійно-технічної) освіти зі специфічними умовами навчання «Рівненська академія патрульної поліції»
від 01.06.2026 № 139_од

ПОЛОЖЕННЯ

про запобігання, виявлення та реагування на випадки булінгу (цькування) в Державному закладі професійної (професійно-технічної) освіти зі специфічними умовами навчання «Рівненська академія патрульної поліції»

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Положення про запобігання, виявлення та реагування на випадки булінгу (цькування) в Державному закладі професійної (професійно-технічної) освіти зі специфічними умовами навчання «Рівненська академія патрульної поліції» (далі – Положення) регламентує організацію роботи щодо запобігання та протидії, порядку реагування на випадки булінгу (цькування).

Положення розроблено відповідно до Конституції України, чинних законів України «Про освіту», «Про професійну освіту», «Про запобігання та протидію домашньому насильству», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)» та інших нормативно-розпорядчих документів Міністерства освіти і науки України з метою створення безпечного освітнього середовища, психологічного, фізичного, економічного забезпечення та підвищення ефективності освітнього процесу в Державному закладі професійної (професійно-технічної) освіти зі специфічними умовами навчання «Рівненська академія патрульної поліції» (далі - Академія), формування негативного ставлення до булінгу, захист психологічного здоров'я і соціального благополуччя всіх учасників освітнього процесу.

2. Положення розроблено з метою забезпечення рівних можливостей щодо реалізації прав і свобод учасників освітнього процесу, підтримання в Академії середовища вільного від булінгу (цькування), дискримінації, сексуальних домагань, принижень честі та гідності особи, та інших проявів неетичної поведінки, формування негативного ставлення до булінгу (цькування).

3. Положення є обов'язковим для ознайомлення та виконання всіма учасниками освітнього процесу Академії.

4. У даному Положенні застосовано терміни в наступних значеннях:

Булінг (цькування) – діяння (дії або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю.

Кривдник – учасник освітнього процесу, який вчинив булінг (цькування) щодо іншого учасника освітнього процесу.

Потерпілий (жертва булінгу) – учасник освітнього процесу, щодо якого було вчинено булінг (цькування).

Спостерігачі – свідки та (або) безпосередні очевидці випадку булінгу (цькування).

Сторони булінгу (цькування) – безпосередні учасники випадку: кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності).

Економічне насильство – форма насильства, що включає умисне позбавлення їжі, одягу, іншого майна, коштів чи документів або можливості користуватися ними, перешкоджання в отриманні необхідних послуг, примушування до безоплатної праці, інші правопорушення економічного характеру.

Психологічне насильство – форма насильства, що включає словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи, якщо такі дії або бездіяльність викликали у постраждалої особи побоювання за свою безпеку чи безпеку третіх осіб, спричинили емоційну невпевненість, нездатність захистити себе або завдали шкоди психічному здоров'ю особи.

Сексуальні домагання – дії сексуального характеру, виражені словесно (погрози, залякування, непристойні зауваження) або фізично (доторкання, поплескування), що принижують чи ображають осіб, які перебувають у відносинах освітнього, трудового, службового, матеріального чи іншого підпорядкування.

Фізичне насильство – форма насильства, що включає ляпаси, стусани, штовхання, щипання, кусання, а також незаконне позбавлення волі, нанесення побоїв, мордування, заподіяння тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості, залишення в небезпеці, ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані, заподіяння смерті, вчинення інших правопорушень насильницького характеру.

Кібербулінг – форма насильства, що вчиняється за допомогою електронних засобів комунікації.

Протидія насильству – система заходів, що здійснюються керівництвом Академії, а також іншими учасниками освітнього процесу, та спрямовані на припинення насильства, надання допомоги та захисту постраждалий особі, а також на належне розслідування випадків насильства.

Інші терміни вживаються у значеннях, наведених у Законах України «Про освіту», «Про соціальні послуги», «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні».

II. ПРАВА ТА ОBOB'ЯЗКИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ПРОТИДІЇ НАСИЛЬСТВУ

- 2.1. Учасники освітнього процесу мають право на:
- повагу людської честі та гідності;

- захист під час освітнього процесу від приниження честі та гідності, будь-яких форм насильства та експлуатації, булінгу (цькування), дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю здобувача освіти;

- отримання соціальних та психолого-педагогічних послуг як особа, яка постраждала від булінгу (цькування), стала його свідком або вчинила булінг (цькування).

2.2. Учасники освітнього процесу зобов'язані:

- поважати честь, гідність, права, свободи та законні інтереси інших учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм поведінки;

- відповідально та дбайливо ставитися до власного здоров'я та здоров'я оточуючих, докільля;

- дотримуватися установчих документів, правил внутрішнього розпорядку Академії;

- повідомляти керівництво Академії про факти булінгу (цькування) стосовно здобувачів освіти, педагогічних працівників, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, свідком яких вони були особисто або про які отримали достовірну інформацію від інших осіб.

III. ФОРМИ, ОЗНАКИ ТА ПРОЯВИ БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЯ)

3.1. До булінгу (цькування) в Академії належать випадки, які відбуваються безпосередньо в приміщеннях Академії та на прилеглих територіях (включно з навчальними приміщеннями, приміщеннями для занять спортом, проведення заходів, коридорами, роздягальнями, вбиральнями, душовими кімнатами, їдальнею тощо) та /або за межами Академії під час заходів, передбачених освітньою програмою, планом роботи Академії та інших освітніх заходів, що організовуються за згодою керівництва Академії, в тому числі дорогою до /із Академії.

3.2. Ознаками булінгу (цькування) є систематичне вчинення учасниками освітнього процесу діянь стосовно особи та /або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, в тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, а саме:

- умисне позбавлення їжі, одягу, коштів, документів, іншого майна або можливості користуватися ними, перешкоджання в отриманні освітніх послуг, примушування до праці та інші правопорушення економічного характеру;

- словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи;

- будь-яка форма небажаної вербальної, невербальної чи фізичної поведінки сексуального характеру, зокрема принизливі погляди, жести, образливі рухи тіла, образи, жарти, поширення образливих чуток;

- будь-яка форма небажаної фізичної поведінки, зокрема ляпаси, штовхання, щипання, кусання, завдання ударів;

- інші правопорушення насильницького характеру.

3.4. Форми булінгу (цькування):

3.4.1. Фізичний булінг – умисні поштовхи, удари, стусани, побої, нанесення інших тілесних ушкоджень, різного виду знущання, образливі жести або дії, пошкодження особистих речей та інші дії з майном (крадіжка, грабіж, ховання особистих речей жертви), фізичні приниження та ін.

3.4.2. Сексуальний булінг є підвидом фізичного та означає дії сексуального характеру.

3.4.3. Психологічний булінг – насильство, пов'язане з дією на психіку, що завдає психологічного травмування шляхом словесних образ або погроз, переслідування, залякування, якими навмисно заподіюється емоційна невпевненість жертви. До цієї форми можна віднести:

- вербальний булінг: образливе звернення до жертви, обзивання, поширення образливих чуток, словесне приниження, бойкот та ігнорування, залякування, використання агресивних жестів та інтонацій голосу для примушування жертви до здійснення певних дій, систематичні кепкування з будь-якого приводу;

- кібербулінг – новітній спосіб знущання з використанням електронних засобів комунікації, який включає приниження та цькування за допомогою мобільних телефонів, гаджетів, Інтернету, соціальних мереж.

3.5. Прояви поведінки, які можуть бути підставами для підозри в наявності випадку булінгу (цькування) учасника освітнього процесу в Академії, є:

- замкнутість, тривожність, страх або, навпаки, демонстрація повної відсутності страху, ризикована, зухвала поведінка;

- невірноважена поведінка;

- агресивність, напади люті, схильність до руйнації, нищення, насильства;

- різка зміна звичної поведінки;

- уповільнене мислення, знижена здатність до навчання;

- відлюдкуватість, уникнення спілкування;

- занижена самооцінка, наявність почуття провини;

- поява швидкої втомлюваності, зниженої спроможності до концентрації уваги;

- демонстрація страху перед появою інших учасників освітнього процесу;

- схильність до пропуску навчальних занять;

- відмова співпрацювати з окремими учасниками освітнього процесу;

- депресивні стани;

- аутоагресія (самоушкодження);

- суїцидальні прояви;

- явні фізичні ушкодження та (або) ознаки поганого самопочуття (нудота, головний біль, кволість тощо);

- намагання приховати травми та обставини їх отримання;

- скарги здобувача освіти на біль та (або) погане самопочуття;

- висловлювання, прізвиська, жарти, погрози, поширення чуток сексуального (інтимного) характеру або інших відомостей, які особа бажає зберегти в таємниці;

- пошкодження чи зникнення особистих речей; вимагання особистих речей, їжі, грошей;

- наявність фото-, відео- та аудіоматеріалів фізичних або психологічних знущань, сексуального (інтимного) змісту;
- ізоляція, небажання інших учасників освітнього процесу спілкуватися.

3.6. Типовими ознаками булінгу (цькування) є:

- систематичність (повторюваність) діяння;
- наявність сторін – кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності);
- дії або бездіяльність кривдника, наслідком яких є заподіяння психічної та/або фізичної шкоди, приниження, страх, тривога, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника та/або спричинення соціальної ізоляції потерпілого.

IV. ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЯ БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЮ)

4.1. Запобігання булінгу (цькуванню) в Академії здійснюється шляхом реалізації наступних стратегій:

1) Інформування.

Відповідно до статті 30 «Прозорість та інформаційна відкритість закладу освіти» Закону України «Про освіту» Академія надає на своєму вебсайті відкритий доступ до такої інформації та документів:

Правила поведінки здобувача освіти в закладі освіти;

Положення про запобігання, виявлення та реагування на випадки булінгу (цькування) в Державному закладі професійної (професійно-технічної) освіти зі специфічними умовами навчання «Рівненська академія патрульної поліції».

2) Виявлення.

Виявлення проводиться періодично в процесі моніторингу, зміст і засоби якого кожен визначає самостійно відповідно до ситуації. Опитування учасників освітнього процесу проводиться анонімно. Контроль за проведенням даного моніторингу покладено на заступника начальника за відповідним напрямком роботи, згідно з розподілом обов'язків.

Формування готовності усіх учасників освітнього процесу негайно повідомляти та реагувати на випадки насильства в Академії.

3) Профілактика.

Головними завданнями є ознайомлення здобувачів освіти з поняттям «булінг», його видами та проявами; навчання конструктивним формам спілкування, поведінковим реакціям; уникнення деструктивних елементів у поведінці; творче вирішення конфліктних ситуацій; розвиток адекватного рівня самооцінки й самоконтролю; формування навичок саморегуляції; підвищення рівня самосвідомості, проведення анонімного опитування тощо.

4.2. Суб'єктами реагування на випадки булінгу (цькування) в Академії є:

- начальник Академії;
- заступник начальника Академії, за відповідним напрямком роботи, згідно з розподілом обов'язків;
- Комісія з розгляду випадку булінгу (цькування).

V. ПОРЯДОК ПОДАННЯ ТА РОЗГЛЯДУ ЗАЯВ ПРО ВИПАДКИ БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЯ) В АКАДЕМІЇ

5.1. Порядок подання та розгляду (з дотриманням конфіденційності) заяв про випадки булінгу (цькування) в Академії (далі – Порядок) розроблено відповідно до Наказу Міністерства освіти і науки України від 28.12.2019 року №1646 «Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти» з врахуванням Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)» та визначає процедуру подання та розгляду заяв про випадки булінгу (цькування).

5.2. Заявниками можуть бути здобувачі освіти, працівники та педагогічні працівники Академії та інші особи, яким стало відомо про випадки булінгу (цькування), учасниками або свідками якого вони стали, або підозрюють його вчинення по відношенню до інших осіб за зовнішніми ознаками, або про які отримали достовірну інформацію від інших осіб (далі – Заявник).

5.3. Заявник забезпечує достовірність та повноту наданої інформації.

5.4. Повідомлення можуть бути в усній та/або письмовій формі, в тому числі із застосуванням засобів електронної комунікації.

5.5. Заяви, що надійшли на електронну пошту Академії, отримані через QR-код зворотного зв'язку, або у інший законний спосіб, отримує відповідальна особа, призначена начальником Академії, яка зобов'язана терміново повідомити про факт булінгу (цькування) начальника Академії з метою розгляду даного факту Комісією з розгляду випадку булінгу (цькування).

5.6. Повідомлення реєструються в окремому Журналі реєстрації заяв про випадки булінгу (цькування).

5.7. Датою подання заяв є дата їх прийняття.

VI. ПОРЯДОК РОБОТИ КОМІСІЇ З РОЗГЛЯДУ ВИПАДКУ БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЯ)

6.1. Склад Комісії з розгляду випадку булінгу (цькування) затверджується наказом начальника Академії. Комісія виконує свої обов'язки на постійній основі. Склад Комісії формується з урахуванням основних завдань Комісії. На засідання комісії можуть бути залучені інші особи, у разі потреби.

Комісія складається з голови, секретаря та не менше ніж п'яти її членів.

Головою Комісії є начальник Академії. Голова Комісії організовує її роботу і відповідає за виконання покладених на Комісію завдань, головує на її засіданнях та визначає перелік питань, що підлягають розгляду. У разі відсутності голови Комісії його обов'язки виконує заступник голови Комісії.

У разі відсутності голови Комісії та заступника голови Комісії обов'язки голови Комісії виконує один із членів Комісії, який обирається комісією за поданням її секретаря.

У разі відсутності секретаря Комісії його обов'язки виконує один із членів Комісії, який обирається за поданням голови Комісії або заступника голови Комісії.

Секретар Комісії забезпечує підготовку проведення засідань Комісії та матеріалів, що підлягають розгляду на засіданнях Комісії, ведення протоколу засідань Комісії.

6.2. Метою діяльності комісії є розгляд повідомлень про випадки булінгу (цькування), припинення випадку булінгу (цькування) в Академії; створення сприятливих умов для подальшого здобуття освіти в навчальній групі, де стався випадок булінгу (цькування); з'ясування причин, які призвели до випадку булінгу (цькування), та вжиття заходів для усунення таких причин; оцінка потреб сторін булінгу (цькування) в соціальних і психолого-педагогічних послугах та забезпечення таких послуг.

6.3. Діяльність комісії здійснюється на принципах:

- законності;
- верховенства права;
- поваги та дотримання прав і свобод людини;
- неупередженого ставлення до сторін булінгу (цькування);
- відкритості та прозорості;
- конфіденційності та захисту персональних даних;
- невідкладного реагування;
- комплексного підходу до розгляду випадку булінгу (цькування);
- нетерпимості до булінгу (цькування) та визнання його суспільної небезпеки.

6.4. До завдань комісії належать:

- збір інформації щодо обставин випадку булінгу (цькування) зокрема пояснень сторін булінгу (цькування), висновків психолога; експертних висновків (за наявності), якщо у результаті вчинення булінгу (цькування) була завдана шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого; інформації, збереженої на технічних засобах чи засобах електронної комунікації (Інтернет, соціальні мережі, повідомлення тощо); іншої інформації, яка має значення для об'єктивного розгляду заяви;

- розгляд та аналіз зібраних матеріалів щодо обставин випадку булінгу (цькування) та прийняття рішення про наявність/відсутність обставин, що обґрунтовують інформацію, зазначену в заяві.

У разі прийняття рішення комісією про наявність обставин, що обґрунтовують інформацію, зазначену в заяві, до завдань комісії також належать:

- оцінка потреб сторін булінгу (цькування) в отриманні соціальних і психологічних послуг та забезпечення таких послуг;

- визначення причин булінгу (цькування) та необхідних заходів для усунення таких причин;

- визначення заходів виховного впливу щодо сторін булінгу (цькування) у групі, де стався випадок булінгу (цькування);

- моніторинг ефективності соціальних та психологічних послуг, заходів із усунення причин булінгу (цькування), заходів виховного впливу та коригування (за потреби) відповідних послуг та заходів;

- надання рекомендацій для педагогічних працівників Академії щодо доцільних методів здійснення освітнього процесу, тощо.

6.5. Формою роботи Комісії є засідання, які проводяться в разі потреби. Дату, час і місце проведення засідання комісії визначає її голова.

6.6. Засідання Комісії є правомочним у разі участі в ньому не менш як двох третин її складу.

6.7. Секретар Комісії в день, що передує дню засідання комісії, повідомляє членів Комісії, а також заявника та інших зацікавлених осіб про порядок денний запланованого засідання, дату, час і місце його проведення, а також надає/надсилає членам Комісії та зазначеним особам необхідні матеріали в електронному або паперовому вигляді.

6.8. Рішення з питань, що розглядаються на засіданні Комісії, приймаються шляхом відкритого голосування більшістю голосів присутніх на засіданні. У разі рівного розподілу голосів голос голови Комісії є вирішальним.

6.9. Під час проведення засідання Комісії секретар веде протокол засідання.

6.10. Особи, залучені до участі в засіданні Комісії, зобов'язані дотримуватись принципів діяльності Комісії, зокрема не розголошувати стороннім особам відомості, що стали їм відомі у зв'язку з участю у роботі Комісії, і не використовувати їх у своїх інтересах або інтересах третіх осіб.

Особи, залучені до участі в засіданні Комісії, під час засідання мають право:

- ознайомлюватися з матеріалами, поданими на розгляд Комісії;
- ставити питання по суті розгляду;
- подавати пропозиції, висловлювати власну думку з питань, що розглядаються.

6.11. Голова Комісії доводить до відома учасників освітнього процесу рішення Комісії згідно із протоколом засідання та здійснює контроль за їхнім виконанням.

6.12. Строк розгляду Комісією заяви або повідомлення про випадок булінгу (цькування) та виконання нею своїх завдань не має перевищувати десяти робочих днів із дня отримання заяви або повідомлення керівництвом Академії.

6.13. Члени Комісії мають право:

- ознайомлюватися з матеріалами, що стосуються випадку булінгу (цькування), брати участь у їх перевірці;
- подавати пропозиції, висловлювати власну думку з питань, що розглядаються;
- брати участь у прийнятті рішення шляхом голосування;
- висловлювати окрему думку усно або письмово;
- вносити пропозиції до порядку денного засідання Комісії.

6.14. Члени Комісії зобов'язані:

- особисто брати участь у роботі Комісії;

- не розголошувати стороннім особам відомості, що стали йому відомі у зв'язку з участю у роботі Комісії, і не використовувати їх у своїх інтересах або інтересах третіх осіб;
- виконувати в межах, передбачених законодавством та посадовими обов'язками, доручення голови Комісії;
- брати участь у голосуванні.

VII. ПОРЯДОК РЕАГУВАННЯ НА ДОВЕДЕНІ ВИПАДКИ БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЯ) ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ОСІБ, ПРИЧЕТНИХ ДО БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЯ)

7.1. На основі рішення Комісії з розгляду випадків булінгу (цькування), яка кваліфікувала випадок як булінг (цькування), а не одноразовий конфлікт чи сварка, тобто відповідні дії носять систематичний характер, начальник Академії:

- запроваджує та контролює виконання заходів для надання соціальних та психолого-педагогічних послуг здобувачам освіти, які вчинили булінг, стали його свідками та/або постраждали від булінгу (цькування);
- ініціює консультаційні заходи у психолога, проведення додаткових анонімних опитувань серед учасників освітнього процесу;
- організовує додаткові заходи щодо інформування, виявлення та профілактики випадків булінгу (цькування);
- контролює своєчасне отримання інформації із скриньки довіри та оперативне реагування на випадки булінгу (цькування) в Академії;
- контролює виконання цих заходів, тощо.

7.2. У випадку наявності складу правопорушення начальник Академії повідомляє уповноваженим підрозділам Національної поліції України про випадки булінгу (цькування) в Академії.

7.3. Особи причетні до булінгу (цькування) несуть відповідальність передбачену Кодексом України про адміністративні правопорушення.

VIII. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

8.1. Положення набуває чинності після схвалення його на засіданні Педагогічної ради Академії та затверджується наказом начальника Академії.

8.2. Зміни та доповнення до положення вносяться шляхом викладення його в новій редакції.

**Начальник відділення правового забезпечення,
міжнародного співробітництва та
зв'язків з громадськістю
лейтенант поліції**

Катерина НАКОНЕЧНА